

בטעבוי הבוקרא

ספרי המקרא ערוכים ומחולקים לנושאים ולפסקאות, עם כותרות

מגילת **אסתר**

נערך ע"י אהרון אמוזג

"יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהָרֹן מֵעֶרֶב עַד-בֹּקֶר ... לְדֹרֹתֵיכֶם" וויקרא כרגן

מהדורת ביכורים אדר א' תשע"ד – פברואר 2014

amozega2@alumni.technion.ac.il

קוראים אותה בפורים

סדר העלילה והנושאים

משתאות המלך אחשורוש והמלכה ושתי אסתר, מרדכי, והכתרת אסתר למלכה

> מזימת המן להשמיד היהודים מרדכי מזעיק את אסתר

י אסתר באה לפני המלך, והמשתה הראשון אצל אסתר

> תכנית המן לגבי מרדכי "ככה יעשה לאיש"

במשתה השני אצל אסתר

היתר ליהודים להכות באויביהם

היהודים מכים באויביהם ב- 13 ו- 14 באדר

פורים לדורות

בוגיכת אסתר

משתאות המלך אחשורוש והמלכה ושתי

פרק א

א וַיְהָי בִּימֵי אֲחַשְׁוַרְוֹשׁ

ָּהָוּא אֲחַשְׁוַרוֹשׁ הַמּּלֵרְ מַהָּהוּ וְעַד־בּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה:

בשנת 3 למלכו

ב בַּיָּמֶים הָהֵקם

ּבָשֶבֶת ו הַמֵּלֶךְ אֲחַשָּׁוַרוֹשׁ עָל כְּסָא מַלְכוּתוֹ אֲשֵׁר בְּשׁוּשֵׁן הַבִּירָה:

ג בּשִׁנַת שָׁלושׁ לְמָלְבוֹ עָשָׂה מִשְׁהֶּה לְכָל־שָּׂרָיו וַעֲבָדְיִי תֵיל ו פָּרַס וּמָבֹי הַפַּרְתְּמֵים וְשָּׁרֵי הַמְּדִינְוֹת לְפָנֵיו:

דּ בְּהַרְאֹתוֹ אֶת־עשֶׁרֹ כְּבָוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת־יְלֶּר תִּפְאֶרֶת נְּדוּּלְתְוֹ יָמָים רַבִּים שְׁמוֹנִים וּמְאַת יְוֹם:

ה וּבִמְלוֹאת ו הַיָּמִים הָאֵּלֶה

ַעָשֶה הַמֵּלֵךְ לְכָל־הָעָם הַנִּמִצְאִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לְמָנָרוֹל וִעַר־קַמָּן ּמִשְׁתֶּה שִׁבְעַת יָמִים בַּחֲבֵּר נִּנַת בִּיתַן הַמֶּלֶך:

משתה לכל תושבי

משתה לשרים

הפאר, הכלים ו קור ו כַּרְפַּס וּתְבַּלֶת אָחוּזֹ בְּחַבְלֵי־בָּוּץ וְאַרְנָּמֶּן עַל־נְּלֵילֵי כֶּסֶף וְעַמַּוּבֵיי שֵׁעֵשׁ מִמְּוֹת ו זָהָב וָכֶּסֶף עֶל רְצְפַּת בַּהַש־וָשֵׁשׁ וְדַר וְסֹחֶרֶת:

ז וְהַשְּׁקוֹת בִּכְלֵי זָהָב וְכֵלִים מִבּלֵים שׁוֹגִים וְנֵין מַלְכָוּת רָב כְּיַר הַמֶּּלֶךְ:

ף וְהַשְּׁתִיָּה כַּדָּת אֵין אֹנֵסְ

פִּי־בֵן ו יִפַּד הַמָּלֶךְ עַל כָּל־רַב בֵּיתוֹ לַעֲשְוֹת כִּרְצְוֹן אִישׁ־וָאִישׁ: {ס}

משתה שתי ס נָב ושְׁתָּי הַמַּלְכָּה עֲשְׁתָה מִשְׁתָּה נָשִׁים בַּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרְוֹשׁ:

ּ בַּיוֹם הַשָּׁבִיעִּי בְּטְוֹב לֵב־הַמֶּלֶךְ בַּיָּיֵן . המלך מורה להביא את ושתי

אָמַר לְמָהוּמָן בִּזִּתָא חַרְבוֹנָא בִּנְתָא וַאֲבַנִתָא זֵתָר וְכַרְכַּס שָבְעַת הַפֶּרִיסִים הַמְשֶּׁרְתִּים אֶת־פָּנֵי הַמֵּלֶךְ אֲחַשְׁוַרְוֹשׁ:

יא לָהָבִיא אֵת־וַשִּׁתָּי הַמַּלְבָּה לְפַּנֵי הַמַּלֵךְ בְּכֵתֵר מַלְכַוּת לְהַרְאוֹת הֶעַמֵּים וְהַשָּּׁרִים אֶת־יָפְּיָה בִּי־טוֹבָת מַרְאָה הִיא:

ייב וַתִּמָאֵן הַמַּלְכֶּה וַשִּׁתִּי לָבוֹא בִּרְבַר הַמֵּלְךָּ אֲשֵׁר בְּיֵד הַסֶּרִיסִים

וַיִּקְצָּרְ הַמֶּּלֶהְ מְאֹר וַחֲמָתִוֹ בְּעֲרָה בְוֹ: {ס}

המלו מתייען יג וַיָּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְחֲכָמִים וְרְעֵי הֵעּתְים בִּי־כֵן דְבַר הַמֶּּלֶךְ לִפְנֵּי כָּל־יִדְעֵי דָת וָדִין:

ּיד וִהַקּרָב אֵלָיו כַּרִשָּׁנָא שֵׁתָר אַדְמֶתָא תַרִשִּׁישׁ מֵרֵס מַרְסָנָא מִמוּכָן י שָׁבֶעַת שָּׁבֵי וּ פָּבַס וּמָבַי רֹאֵי פָּנֵי הַמֶּּלֶךְ הַיְּשָׁבִים רָאשׁנָה בַּמַּלְכוּת:

ט כָּדָת מָה־לַעֲשוֹת בַּמַּלְכָּה וַשְׁתִּי עַל וּ אֲשֶׁר לְאֹ־עָשְׂתָה אֱת־מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוַרְוֹשׁ בְּיַדְ הַפֶּּרִיסִים: {ס}

טז וַיָּאֹמֶר (מומכן) מְמוּכָן לִפְּגֵי הַמֵּוֹלֵךְ וְהַשַּׂרִים

מסית את המלך בְּוַשְתִי

לָא עַל־הַמֶּלֶךְ לְבַּוּוֹ עָוְתָה וַשְׁתִּי הַמַּלְבָּה בָּי עַל־כָּל־הַשָּׂרִים וְעַל־כָּל־הָעַמִּים אֲשֵׁר בִּכָל־מִדִינְוֹת הַמֵּלֵךְ אֲחַשְׁוַרְוֹשׁ:

- ה בִּי־יֵצֵא דְבַר־הַמַּלְכָּה עַל־כָּל־הַנָּשִּׁים לְהַבְזִוֹת בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בְּאָמְרָם ַהַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרוֹשׁ אָמַוֹר לְהָבִּיא אֶת־וַשְׁתַּי הַמַּלְכֶּה לְפָנֵיו וְלֹא־בָאָה:
 - ים וְהַיּוֹם הַנֶּה תֹאמַרְנָה ו שָׁרָוֹת בָּרַס־וּמָבִי אֲשֶׁר שֲמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמַּלְבָּה יּה ַלְכָל שָּׁבֵי הַפָּּגֶלֶך וּכְהַי בִּזָּיִוֹן נֵקצֶף:

והעצה יט אָם־עַל־הַמֵּלֶדְ טֹּוֹב

ַיִצֵא דְבַר־מַלְכוּת מִלְּפָּנָיו וְיִכָּתֵב בְּדָתֵי פֵּרַס־וּמָדַי וְלַא יֵעֲבָוֹר אָשֶּׁר לְאַ־תָבוֹא וַשְׁהִּי לִפְנֵי הַנָּוּלֶךְ אֲחַשְׁוַרוֹשׁ וּמַלְכוּתָה' וִתַּן הַבֶּּעֶלֶך לְרְעוּתָה הַפּוֹבָה מִבָּוּנָה:

המטרה החינונית ב וְנִשְׁמֵע פּתְנָם הַמֶּלֶך אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ כֵּי רַבָּה הָיא ּוְכֶל־הַנְּשִׁים יִחְנָוּ יְקֶר לְבַעְלֵיהֶן לְמִנֶּרְוֹל וְעַד־קַטָן:

ההצעה מתקבלת כא וַיִּישַב הַדָּבֶּר בִּעִינֵי הַמֵּלֵךְ וְהַשָּׁרִים וַיַּעֲשׁ הַמֵּלֶךְ כִּדְבַר מִמוּכֵן:

כב וַיִּשְׁלַח סְפָּרִים אֱל־כָּל־מְדִינְוֹת הַמֶּּלֶךְ אֶל־מְדִינָה וּמְדִינָה בּכְתָבָּה וְאֶל־עַם וָעָם בּּלְשׁוֹגִוֹ

לַקְיָוֹת כָּל־אִישׁ שֹׁרֵר בְּבִיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשִׁוֹן עַמְּוֹ: {ס}

אסתר, מרדכי, והכתרת אסתר למלכה

פרק ב

א אַחַר' הַדְּבָרֵים הָאֵׁלֶּה בְּשֵּׁדְ חֲמָת הַפָּוֶלֶדְ אַחַשְׁוֵרְוֹשׁ זַכָר אֶת־וַשְׁתִּי וְאָת אֲשֶׁר־עָשֶּׁתָה וְאֵת אֲשֶׁר־נִנְזַר עָלֶיהָ:

נערי המלך: למצוא ב וַיְּאַמְזְרוּ נַעֲרֵי־הַבָּּזֶלֶךְ מְשֶׁרְתָיִין

יָבַקְשָׁוּ לַפֶּוֶלֶךְ נְעָרָוֹת בְּתוּלָוֹת טוֹבְוֹת מַרְאֶה:

ג וְיַפְּלֵד הַנֶּנֶלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל־מְדִינַוֹת מַלְכוּתוֹ וְיִקְבְּצָוּ אֶת־כָּל־נַעֲרֶה־בְּתוּלָה מוֹבַּת מַרְאֶה

אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־בַּיַת הַנָּשִּׁים אֶל־יֵד הַגָּא סְרֵיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנְּשִׁים ונָתִון תַּמָּבְקֵיהֵן:

וַיִּישַׂב הַדְּבָּר בְּעִינֵי הַמֶּלֶדְ וַיַּעַשׁ בֵּן: {ס}

מרדכי ואסתר

מרדכי ה אַישׁ יְהוּדִׁי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה

וּשְׁמָוֹ מָרְדֶּבַׂי בֶּן יָאָיר בֶּן־שִׁמְעֵי בֶּן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי:

וּ אַשֵּׁר הָגִלָה' מִירְוּשָׁלַיִם עִם־הַגֹּלָה' אַשֵּׁר הָגִלְהָה עֵם יִכְנַיָה מֵלֶךְ־יִהוּדָה אָשֶׁר הָנְלָה נְבִוּכַדְנָצַּר מֶלֶדְ בָּבֶל:

> אסתר בַּת־הֹּדוֹ כֶּי אֵין לֶהּ אָב וְאֵב ּוְהַנַּצְרֶה יְפַת־תֹּאַר וְטוֹבָת מַרְאֶה

> > וּבְמַוֹת אָבִּיהָ וְאִמָּה לְקָחָה מָרְדֶּבֵי לְוֹ לְבַת:

י נַלְקְחַת לבית חַ נִיְהִי בְּהָשֶׁמָע דְבַר־הַמֶּּלֶךְ וְדְתֹּוֹ - נַלְקְחַת לבית המלך

וְּבְהַקָּבֵץ נְעָרוֹת רַבָּוֹת אֶל־שׁוֹשַׁן הַבִּירָה אֶל־יַר הַנְּי וַתִּלָקַח אֶסְתֵר' אֶל־בַּיִת הַמֶּּלֶךְ אֶל־יַיִד הַגַּי שׁמֵר הַנְּשִׁים:

-מוצאת חן בעיני הגי ס וַתִּישַׂב הַנְּעֲרָה בְעֵינִיוֹ וַתִּשְּׂא חֶסֶר לְפָּנָיוֹ

וְאֵת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הֶרְאָיוֹת לֶתֶת־לֶה מִבַּית הַפֶּּוֹלֶך וַיִשַׁנָּהָ וְאֶת־נַעֲרוֹתֵיהָ לְמִוֹב בֵּית הַנָּשִׁים:

- שומרת זהותי · לא־הַנְּיָדָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּזְה וְאֶת־מְוֹלַדְּתָּהְּ ּבָי מָרְדָּכֵי צִוָּה עָלֵיהָ אֲשֵׁר לְאֹ־תַנִּיד:

מודני א וּבְכָל־יִוֹם וָיוֹם מֶרְדְּכַיֹ מִתְהַלֵּדְ לִפְנֵי חֲצֵר בֵּית־הַנְּשִׁים לַרַעת אַת־שָׁלִוֹם אָסְהֵּר וּמַה־יֵגַעָשֵׁה בָּה:

יב וּבְהַנְּיִע ַ תֹר בָּעֲרָה וְנַעֲרָה לְבָוֹא וּ אֶל־הַמָּלֶךְ אָחַשְׁוָרוֹשׁ יב וּבְהַנִּיִע ַ תֹר בָּעָרָה וְנַעֲרָה לְבָוֹא וּ מָקֵץ הָיוֹת לָה כָּדֶת הַנָּשִׁים שָׁנֵים עָשֵּׁר חֹבשׁ כֵּי כֵּן יִמְלְאִוּ יָמֵי מְרוּקֵיהָן :שָׁשָּׁה חֶרָשִׁים בְּשֶׁמֶן הַמֹּוֹר וְשִׁשָּׁה חֶרָשִׁים בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּמֵן הַנְּשִׁים

יג וּבָוֶּה הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל־הַפֶּּוֹלֶךְ אַת בָּל־אֲשֶׁר תּאֹמַר יִנָּחֶן לָהֹ לְבַוֹא עִמָּה מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד־בֵּית הַמֵּלֵדְ:

ּדּ בָּעֶרֵב ו הַיא בָאָה וֹבַבּקֶר הַיא שָבָּה אֶל־בֵּית הַנְּשִׁים שֵׁנִי אֶל־יַדְ שַׁעַשְׁנָז סְרֵיס הַמֶּלֶךְ שׁמֵיַר הַפִּּילַנְשִׁים

לְא־תָבָוֹא עוֹד' אֶל־הַמֶּּלֶךְ כָּי אִם־חָפֵץ בָּה הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָה בְשֵׁם:

אסתר ניקּחתאל טו וּבְהָנֵּיעַ הָּתֹר־אֶסְתַּר בַּת־אָבִיחַיִל דָּד מָרְדֵּבַי אָשֶׁר ּ לָקַח־לוֹ לְבַׁת לְבָוֹא אֶל־הַמֶּּלֶךְ

ַלָא בִקְשָׁה דָבָר בָּי אָם אֶת־אֲשֶׁר יֹאמֶר הַגֵּי סְרִיס־הַמֶּלֶךְ שׁמֵר הַנְּשִׁים נַתְּהֵי אֶסְתֵר נַשֵּׂאת חֵׁן בְּעֵינֵי כָּל־רֹאֱיהָ:

> טז וַתִּלְלַח אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל־בַּיִת מַלְכוּתוֹ בַּחָבשׁ הָעַשִּׁירֵי הוּא־חָבשׁ מַבֵּת בִּשִּׁנַת־שֵׁבַע לְמַלְכוּתְוֹ:

בשנת 7 למלכותו, חודש טבת

המלכת אסתר

יז נַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶך אֶת־אֶסְתֵר מִכְּל־הַנְּשִׁים יי וַתִּשָּׂא־חֵן וָחֶסֶד לְפָנֵיו מִכְּל־הַבְּתוּלְוֹת

וַיָּשֵׂם בַּתַר־מַלְכוּת בִּראשָה וַיַּמְלִיכֵהָ תַּחַת וַשְׁתִּי:

משתה הו נַּעַשׁ הַפֶּּלֶךְ מִשְׁתָּה נְדוֹל לְכָל־שְׁרִיוֹ וַעֲבְדִּיוֹ אֵת מִשְׁתֵּה אֶסְתַּרְ וַהַנָּחָה לַמִּדִינוֹת עָשֶּׁה וַיִּתֵּן מַשְּׁאֵת כִּיַד הַמֵּלֵדְ:

מרדכי בשער המלך

יט וּבְהַקָּבֵץ בְּתוּלְוֹת שֵׁנֵית וּמָרְדֲכֵי וֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ:

כ אַין אֶסְתַּר מַגָּדֶת מְוֹלַדְתָה וְאֶת־עַמָּה בַּאֲשֵׁר צְוָה עָלֶיהָ מָרְדֶּכֶי ן אֶת־מַאֲמַר מָרְדֵּכִי אֶסְתַּר עֹשֶּׁה בָּאֲשֶׁר הֶיְתָה בְאָמְנָה אִתְּוֹ: {ס}

> בּגְּמָן וָתֶנְשׁ כֹא בַּיָּבֶמִים הָהֵם וּמָרְהַכַיִי יוֹשֵׁב בִּשְׁעַר־הַמַּּוְלֵךְ קַצַר בּוְלָן וָעֶרֶשׁ שְׁנֵי־סָרִימֵי הַמֶּּלֶדְ מִשְּׁמְרֵי הַפַּׁף וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלְחַ יָּד בַּנָּאָלֶדְ אֲחַשְׁוַרשׁ:

כב וַיּנָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדֶּלֵי וַיַּגָּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה וַתָּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֶּבֶי:

כג וַיְבָקַשׁ הַדְּבָר וַיִּמְצֹא וַיִּחָלְוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכָּתַב בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶך: {ס}

מזימת המן להשמיד היהודים

פרק ג

המלו מנשא את א אַתַר ו הַדְּבָרַיִם הָאָלֶה גִּדַל הַפֶּּלֶךְ אָחַשְׁנֵרוֹשׁ אֶת־הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הַאָּנְגִי ַוְיָנַשְּׂאֵחוּ וַיָּשֶׁם אֶת־כִּסְאוֹ מֵעֵּל כָּל־הַשְּׁרֵים אֲשֶׁר אִתְוֹ:

משתחוים להמו. בּ וְכָל־עַבְבֵּי הַפָּּוֹלֶּהְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַפָּּוֹלֶּהְ כְּרְעֶים וּמְשְׁתַּחַוִים לְהָמְּן כִּי־כֵן צִנָּה־לְוֹ הַמֶּּלֶבְּ

וּמָּרְדֶּבַּׁי לֹא יִכְרֵע וְלֹא יִשְׁתַחֲוָה:

ג ניאמְרוּ עַבְדֵי הַפֶּּוֶלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַפֶּּוֶלֶךְ לְמָרְדֶּכֶי ַמַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֶר אָת מִצְוַת הַמֶּּלֶךְ:

מלשינים להמו ד וַיְהִי (באמרם) כְּאָמְרֶם אֵלֶיוֹ יְוֹם וָיֹוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם

וַיַּגִּידוּ לְהָמָן לִרְאוֹת הָיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מָרְדֶּבַי בִּי־הִנִּיד לְהָם אֲשֶׁר־הָוֹא יְהוּדִי:

ּה נַיַּרָא הָמֶּן כִּי־אֵין מָרַהַבָּי כֹּרֵעַ וּמֶשִׁתַחַוָה לְוֹ נַיִּמְּלֵא הָמֶן חַמָּה:

המן זומם להשמיד וניבן בעיניו לשלח יד' בְּמֶרְהְבֶּכִי לְבַהֹּוֹ כִּי־הִגִּירוּ לְוֹ אֶת־עַם מְרְהְּכָיִ הֹמוֹ הַהוֹדים הודים וַיִבַקשׁ הָמָן לְהַשִּמִיד אָת־כָּל־הַיִּהוּדֵים אֲשֵׁר בִּכָל־מַלְכוּת אַחַשְּוֵרְוֹשׁ עַם מָרדָכֵי:

בשנת 12 למלך [ב[ראש חודש ניסן

13 בניסן

מפיל פור ז בַּחָבשׁ הָראשוֹן הוּא־חָבשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת שְׁתִּים עֶשְׂבֶּה לַפֶּּלֶךְ אֲחַשְׁוַרְוֹשׁ הָפֶּיל פוּר הוא הַגוֹּרָל לִפְנֵי הָטָׂן

לביצוע: בחודש אדר

(סּיָּוֹם וּלְיָוֹם וּמֵחֶבֶשׁ לְחָבֶשׁ שְׁנֵים־עָשֶׁר הוּא־חָבֶשׁ אֲבֶר: {ס

ַח וַיָּאמֶר הָמָן לַמָּלֶךְ אֲחַשְׁוַלּוֹשׁ

יֶשְׁנֵוֹ עַם־אֶּחָׁד מְפָזָּר וּמְפֹּרָד בֵּין הֶעַמִּים בְּכְל מְדִינַוֹת מַלְכוּתֵדְּ וְדֶתֵיהֶם שׁנָוֹת מִכְּל־עָׁם

המן מבקש אישור המלך להשמדת היהודים

וְאֶת־דָּתַי הַפֶּּלֶדְ' אֵינֶם עֹשִּׁים וְלַמֶּלֶדְ אֵין־שֹׁוֶה לְהַנִּיחֶם:

ט אָם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכְּתָב לְאַבְּדָם

וַעֲשֶּׁרֶת אֲלָפִׁים כִּכַּר־כָּסֶף אֶשְׁקוֹל' עַל־יְדֵי' עֹשֵׂי הַמְּלָאלָה לְהָבֶיא אֶל־נִּנְזֵי הַמֶּלֶך:

אישור המלר יניָּסַר הַבָּּזֶלֶהְ אֶת־שַבַּעְהָוֹ מֵעַל יְרֻוֹ

ַוַיִּתְּנָּה לְהָמָָן בֵּן־הַמִּדָתָא הָאַנָגִי צֹרֵר הַיִּהוּדֵים:

יא ניָאמֶר הַמֵּּלֵךְ לְהָלָּון

ַהַבֶּסֶף נָתַוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשָׂוֹת בָּוֹ כַּשִּוֹב בְּעֵינֶיף:

הגזירה

ּיב וַיָּקָרָאוּ סְפָרֵי הַמֵּלֶךְ בַּחְרֵשׁ הָרָאשׁוֹן בִּשִׁלוֹשָּׁה עָשֶׁר יוֹם בּוֹ

וַיִּפָּתֵב בְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה הָמָוֹ אֱל אֲחַשְׁדַּרְפְּנִי־הַמֶּלֶדְ וְאֶל־הַפַּחוֹת

אַשֵּׁר ו עַל־מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל־שָּׂבִי עַם ׁ וְעָם מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָּה וְעֵם וָעָם כִּלְשׁוֹנֵוֹ

בָּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרֹשׁ נִכְחָב וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךּ: ונשלחת-- יג וְנִשְׁלוֹחַ סְפָּרִים בְּיַד הֶרָצִים אֶל־כָּל־מְדִינַוֹת הַמֶּלֶךְ

לְהַשָּׁמִיר לַהַרָג וּלְאַבֵּר אֶת־כָּל־הַיָּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד־זָלֵן עַף וְנָשִׁים בִּיוֹם אֵחָׁר בִּשְׁלוֹשֶׁה עָשָּׂר לְּחְבִשׁ שְׁנִים־עָשָּׂר הוּא־חְבִשׁ אֲדָר

ושללם לבוז:

תוכן הגזירה: הביצוע נקבע ל- 13 באדר

הספרים גלויים

- פַּתְשָׁגֶן הַכְּתָב לְהַנָּתֵן דָתֹ בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה בְּלוּי לְכָל־הֶעַמִּים לַהְיוֹת עַתְּדִים לַיִּוֹם הַזֵּה:

ט הָרָצִים וֶצְאָוּ דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּּלֶךְ וְהַדֶּת וִחְנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה

המלך והמן ...

פרק ד

וַהַמֵּלֵדְ וְהָמָן ' וָשְׁבִּוּ לִשְׁתוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן נְבְוֹכָה: {ס}

מרדכי מזעיק את אסתר

זעקת מרדכי א וּמֶרְדְּבַבִּי יָדַע' אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה

וַיִּקְרַע מָרְדָּכַי אֶת־בְּנָדִיו וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶּר

וַיִּצֵא' בְּתַוֹךְ הָעִּיר וַיִּזְעָק זְעָקָה נְרוֹלָ,ה וּמָרֶה:

בּ וַיָּבֿוֹא עַד לִפָּגִי שַעַר־הַמֶּלֶבֶּד בִּי אֵין לָבָוֹא אֶל־שַעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבִוּשׁ שֶׂק:

אבל ליהודים ג וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דְבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַנִּיעַ אָבֶל נָרוֹל לַיְהוּדִּים וְצִוֹם וּבְכֵי וּמִסְפֵּר שַׁק וְאַפֶּר יָצַע לַרַבִּים:

אסתר מתחלחלת ד (ותבאינה) וַתְּבוֹאנָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסְרִיסֶׂיהָ וַיַּצִּידוּ לָה וַתִּתְהַלְתַּל הַמַּלְבֶּה מְאֵּר שִׁרְּים שׁלְחִה בּּרִים וַתִּשְׁלֵח בְּנָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת־מְרְדֶּכִי וּלְהָסִיר שַׁקּוֹ מֵעָלֶיוּ וְלְא כְבֵּל:

ה נַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לַהַתְּךְ מְפֶּרִיסֵי הַמָּּלֶךְ אֲשֶׁר הָעֶמָיד לְפַּנֶּיהְ נִתִּבְּוָהוּ עַל־מַרדַבָּי לָדַעת מַה־זָה וְעַל־מַת־זַה:

וַנַצֵּא הַתָּךְ אֵל־מַרהַכֵּי אֵל־רְחוֹב הָעִיר אַשֵּׁר לְפָנֵי שַׁעַר־הַמֵּלֵדְ:

ז נַיַּנֶּד־לָּוֹ מָרְדֵּבֶּׁי אָת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֵת וּ פֶּרָשַׁת הַכָּּסֶף אֲשֶּׁר אָמֵר הָמֶן לְשָׁקוֹל עַל־נְּנָיֵי הַמֵּלֶךְ (ביהוריים) בּיָּהוּרִים לְאַבְּרֵם:

י וְאֶת־פַּּתְשֶׁנֶן כְּתֶב־תַּדָּת אֲשֶׁר־נִתַּן בְּשׁוּשֶׁן לְהַשְּׁמִידָם נָתַן לוֹ הְאָת־פַּּתְשֶׁנֶן כְּתֶב־תַּדָּת אֲשֶׁר־נִתַּן בְּשׁוּשֵׁן לְהַשְּׁמִידָם נָתַן לוֹ לְהַרְאָוֹת אֵת־אֵסְתַּר וּלְהַנֵּיד לָהָ

וּלְצַוּוֹת עָלֵיהָ לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְהַתְחַנֵּן־לָוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְפָנֵיו עַל־עַמָּה:

ט נַיָּבָוֹא הַתָּדְ נַיַּגַּד לְאֶסְהֵּר אָת דִּבְרֵי מָרְדֶּבֶי:

יַנְקֹאמֶר אֶסְתֵּר בְּהָתְּדְ וַהְצַוֹּהוּ אֱל־מְרְדֵּכֵי:

יא כָּל־עַבְדֵי הַמֶּׁלֶךְ וְעַם־מְדִינוֹת הַמֶּׁלֶךְ וְרְעִים

אֲשֶׁר כָּל־אֵישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבְוֹא־אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־הֶחָצֵּׁר הַפְּנִימִׁית אֲשֶׁר לָאֹ־יִקְבָּא אַחַת דָּתוֹ לְהָמִית

לְבַר מֵצֵשֶּׁר יְוֹשִׁיט־לְוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־שַׁרְבִיט הַזָּהֶב וְחָיֶה וַאֵּנִי לָא נִקְרָאתִי לָבָוֹא אֵל־הַמֵּלֵךְ זֶה שָׁלוֹשֵׁים יִוֹם:

יב וַיַּנְּידוּ לְמָרְדֶּכָּי אָת דִּבְרֵי אֶסְתֵּר:

יג וַיָּאמֶר מָרְדֶּכִי לְהָשֵיב אֶל־אֶסְתֵּר

צַל־תְדַמַּי בְנַפְשֵּׁך לְהִמָּלֵט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־הַיְהוּדִים:

אם תחרישי, הצלה תעמוד ממקום אחר

ת כֵּי אִם־הַחֲרֶשׁ הַחֲרִישִׁי בָּעַת הַזֹּאֹתֹ --- -------- הַחֲרֶשׁ הַחֲרִישִׁי בָּעַת הַזֹּאֹתֹ

רֶנַח וְהַצְּלֶּה יַצְמָוֹד לַיְּהוּדִים מִמְקוֹם אַחֵּר וְאָתְ וּבֵית־אָבֶיךְ תּאבֵדוּ וּמֵי יוֹדֵע אִם־לְעֵת כָּוֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכִוּת:

ט וַתָּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֱל־מְרְדְּכֵי:

וַכְאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבֶדְתִּי:

ם לַךְּ פְנוֹס אֶת־כָּל־הַיְהוּדִׁים הָנִּמְצְאֵים בְּשׁוּשָׁן וְצָוֹמוּ עָׁלַי וְאַל־הְאָבְוּם כֵּן נִם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אָצִוּם כֵּן נִם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אָצִוּם כֵּן צומו עלי

- מרדכי מצווה על אסתר לבקש אצל המלך על עמה

אסתר למרדכי: מסוכן לבא אל

המלך

מרדכי מבצע יז וַיַּעֲבָר מָרְדֵּכָיִ וַיַּעֲשׁ כִּכָּל אֲשֶׁר־צְוְּתָה עָלָיו אֶסְתַּר:

אסתר באה לפני המלך, והמשתה הראשון אצל אסתר

פרק ה

א וַיְהֵי ו בַּיִּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵר מַלְכוֹת

וַתַּעֲמוֹר בַּחֲצָר בֵּית־הַמֶּּלֶךְ הַפְּנִימִּית נְכַח בֵּית הַמֶּּלֶךְ

אסתר למלך [ללא

וְהַמֵּלֵךְ יוֹשֵׁב עַל־כָּסֵא מַלְכוּתוֹ בָּבֵית הַמַּלְכוּת וְכַח פֵּתַח הַבֵּיִת:

בּניְהִי בּנְיְהִי בּלְאוֹתְ הַפְּּלֶךְ אֶת־אֶסְתַּר הַמַּלְבָּה עֹטֶּדֶת בֶּחָצֵׁר נַשְּאָה חֵן בְּעֵינְיִוּ וַיּוֹשֶׁם הַפֶּּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת־שַׁרְבֵים הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּיָדׁוֹ

וַתִּקְרָב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרָאשׁ הַשַּׁרְבִים:

ג וַיָּאמֶר לָהֹ הַמֶּּלֶךְ

מה לך? מה בקשתך? מַה־לֶךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה

וּמַה־בַּקשָׁתָך עַד־חַצִּי הַמַּלְכִוּת וְיִנָּתֵן לֶךּ:

אסתר מזמינה ד וַתַּאֹטֶר אֶּסְתֵּר למשתה לאותו היום

אָם־עַל־הַמֶּלֶךְ מָוֹב

יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן הַיּוֹם אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לְוֹ:

ה נִיּאמֶר הַמֶּּלֶךְ

מַהַרוּ אֶת־הָמָּן לַצְשָׂוֹת אֶת־דְּבַר אֶסְתֵּר

משתה ראשון אצל אסתר

וַיָּבָא הַמֶּלֶךְ וְהָמָּן אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עֲשְׁתָה אֶסְתֵּר:

ּוַ נַיּאמֶר הַמֶּּלֶךְ לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתֵּה הַנַּיִן

מַה־שָּׁאֵלָתֵךּ וִינָּתֵן לָךְּ

וּמַה־בַּקּשָׁתֶּךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכָוּת וְתַעָשׁ:

אסתר מזמינה ז וַתַּעַן אֶּסְתֵּר וַתּאֹנַזְר

שאלה בקשה

ועאלה ובקשה

שאלה

שָׁאַלָתִי וּבַקַשְׁתִי: ָה אָם־מָצָאתִי חֵון בְּעֵינֵי הַמָֹּלֶךְ וְאָם־עַל־הַמֶּלֶךְ מוֹב

לָתֵת אֶת־שְׁאַלָּתִּי וְלַעֲשָׂוֹת אֶת־בַּקֶּשְׁתִי יָבָוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָטָּוֹ צֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר אֱעֲשֶׂה לְהֶם

וּמָתֶר אֱעֶשֶׂה כִּרְבַר הַמֶּלֶּך:

תוכנית המן לגבי מרדכי

חמת המן על ט וַיִּצֵא הָמָן בַּיַּוֹם הַהֹּוּא שָּׁמֵחַ וְשַׁוֹב לֵּב וְכִרְאוֹת הָמָוֹ אֶת־מָרְדֶּכַׁי בְּשַעַר הַמָּּלֶךְ וְלֹא־קָם וְלֹא־זָע מִמֶּנוּ נִיּפָּלֵא הָמָן עַל־מָרְדָּכַי חַמָּה:

המן מספר למקורביו על מרדכי

יַנִיּתְאַפֵּק הָמֶּן נַיָּבְוֹא אֶל־בֵּיתְוֹ י וַיִּשְׁלַח וַיָּבֵא אֶת־אְהַבֶּיו וְאֶת־זֵרֵשׁ אִשְׁתְּוֹ:

יא נַיִּסַפֵּר לָהֵם הָמָּן

אַת־כִּבְוֹד עָשִׁרְוֹ וְרָב בָּנָיִו

ּוָאֵת ْ כָּל־אֲשֶׁר וּדְּלָוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר וִשְּאוֹ עַל־הַשָּׂרֵים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ:

יב וַיּאֹמֵר ֹ הָמָןֹ

אַף לֹא־הַבִּיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה עִם־הַמֵּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֵּה אֲשֶׁר־עָשֶׂתָה בִּי אָם־אוֹתִי וְנַם־לְמָחָר אֲנֵי קָרוּא־לָה עִם־הַמֶּלֶךְ:

יג וְכָל־זֶה אֵינֵנוּ שׁוָה לָי בִּכָל־עַׁת אֲשֵׁר אַנֵי רֹאָה אַת־מָרְדָּכִי הַיִּהוּדְי יוֹשֵב בִּשַּׁעַר הַמֵּלֵך:

עצת זרש: יד וַתַּאמֶר לוֹ זֶּרֶשׁ אִשְּׁתְוֹ וְכָל־אְהַבְּיוֹ

ַיְעֲשׁוּ־עֵץ ֮ נְּבָהַ חֲמִשֵּׁים אַמָּח

וּבַבַּקֶרוּ אֱמָּר לַפָּּלֶךְ וְיִתְלָוּ אֱת־מָרְדְּכַי עָלָיוּ

וּבְא־עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתָּה שָּׁמֵחַ

המן עושה העץ

וַיִּימַב הַדַּבַר לִפְנֵי הַמַן וַיַּעַשׁ הַעֵץ: {ס}

"ככה יעשה לאיש"

פרק ו

ספר הזיכרונות א בַּלַילָה הַהֹרא נֶדְדָה שְׁנַת הַפָּּזֶלֶדְ

וַיֹּאמֵר לְהַבִּיא אֶת־סֵפֶּר הַזְּכָרנוֹת דְּבָרֵי הַיַּמִים וַיֵּהְיִוּ נִקְרַאִים לְפַנֵי הַמַּלְדְ:

ב וַיִּמָצֵא כָתוּב אַשֵׁר הוּיִד מַרְדָּכַי עַל־בִּנְחָנָא וָתִרֵשׁ שִׁנִי סַרִיסֵי הַמֵּלְדְּ מִשָּׁמָרֵי הַפַּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ לִשְׁלַח יָּד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרְוֹשׁ:

ג וַיָּאמֶר הַמֶּּלֶךְ מָה־נַּעֲשָּׁה יְקָר וּנְדוּלֶה לְמָרְדָּכֵי עַל־זֶה וַיֹּאמִרוּ וַעַרֵי הַמֶּלֶךְ מִשָּׁרְתָּיוֹ לֹא־נַעֲשֵׂה עִמְּוֹ דָּבֶר:

דווָאמֶר הַמָּלֶךְ מִי בֶּחָצֵר

וָהָמֶן בָּא לַחַצָּר בִּית־הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לֵאמָר לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֵת־מֶרְדֶּלֵי המן בא למלך יַעל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הַכְּין לְוֹ:

ה נַיּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיוֹ הַנָּה הָמָן עֹמֵר בֶּחָצֵר

וַיָּאמֵר הַמֵּלֵךְ נָבְוֹא:

ּוֹ נַיָּבוֹא ֹ הָמָן ׁ

וַיָּאמֶר לוֹ הַמֶּּלֶךְ מַה־לַצֲשׁוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרָוֹ וַיָּאמֶר הָמֶן בְּלִבוֹ לְמִי יַחְפִּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשָוֹת יָקָר יוֹתֵר מִמֵּנִי:

הצעת המו ז וַיִּאמֶר הָמָן אֵל־הַמַּלֶרְ

אָישׁ אַשֵּׁר הַמֵּלֵדְ חָפֵּץ בִּיקרו:

17 בניסן

שאלה בקשה

שאלה

בקשה

ח יָבִּיאוּ לְבְוּשׁ מַלְבֹוּת אֲשֶׁר לֶבַשׁ־בִּוּ הַמֶּּלֶבְי וְסֹוּס אֲשֶּׁר רָכַב עָלָיוֹ הַמֶּּלֶךְ וַאֲשֶׁר נִתַּן בֶּתֶר מַלְכִוּת בְּראשׁוֹ: ַט וְנָתוֹן הַלְבוֹשׁ וְהַסִּוּס עַל־יַד־אָּישׁ מִשָּׂרֵי הַמֵּלֵךְ הַפַּרְתִּמִּים וְהַלְבִּישׁוֹ אֶת־הָאִּישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵּץ בִּיקֶרְוֹ וָהַרְכִּיבָהוּ עַל־הַסּוּס בִּרְחְוֹב הָעִּיר וְקָרְאִוּ לְפָנָיו בָּכָה וֵעָשֵׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵּץ בִּיקְרוֹ: הוראת המלר וניאטר הַפֶּלֶךְ לְהָטָּן מָהֵר קַח אֶת־הַלְּבָוּשׁ וְאֶת־הַפּוּס' בַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ ַוְעֲשֵׂה־כֵן לְמָרְדֶּכַי הַיְהוּדִּׁי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּּלֶךְ אַל־תַּפֵּל דָבָּר מִכָּל אֲשֶׁר דִבּרְתָּ: יא נִיקַח הָמָן אֶת־הַלְּבָוּשׁ וְאֶת־הַסֹּוּס וַיַּלְבֵּשׁ אֱת־מָּרְדְּכָיִ לָאִישׁ״ וַיַּרְכִּיבֵּהוּ בִּרְחוֹב הָעִּיר וַיִּקְרָא לְפָּנָיו בָּכָה וֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵּץ בִּיקְרְוֹ: ּוּב וַיָּשָׁב מָרְדֶּכַי אֶל־שַׁעַר הַפֶּּגֶלֶדְ וָהָמֶן נִדְחַף אֶל־בֵּיתוֹ אָבֵל וַחַפְּוּי רְאשׁ: המן מספר יג נַיְסַבּּר הֶּנְאָן לְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־אָהַבִּיו אָת כָּל־אָשֶׁר קְרָהוּ למקורבוי וַיָּאמָרוּ לוֹ חַכָּמַיו וְזֵרֵשׁ אִשְׁתוֹ אָם מָזֶרַע הַיְהוּדִים מָרְדֶּכַּי אֲשֶׁר ْהַחִלּוֹת לִנְפַּל לְפָנָיוֹ לְא־תוּכֵל לֹוֹ כֵי־נָפְוֹל תִּפְּוֹל לְפָנֵיו: ּיד עוֹדָם מְדַבְּרֵים עִמוֹ וְסָרִימֵי הַמָּּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיַבְהַּלוֹ לְהָבִיא אֶת־הָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֵּה אֲשֶׁר־עֲשְׁתָה אֶסְתֵּר: במשתה השני אצל אסתר פרק ז א נַיָּבָא הַמֵּלֵךְ' וִהָּלָּן לְשָׁתְוֹת עִם־אַסְתֵּר הַמַּלְבָּה: ב נַיּאמֶר הַמֵּלֶךְ לָאָסְתֵּר גַּם בַּיָּוֹם הַשֵּׁנִי בִּמִשְׁתֵּה הַיַּּיִן מַה־שַּׁאֲלָתֶךּ אֶסְתֵּר הַמַּלְבֶּה וְתִנָּתֵן לֶךְּ ּוֹמַה־בַּקֵשָׁתֶךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכָוּת וְתַעֶשׁ: אסתר מבקשת ג וַהַּעַן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתּאבּוֹר על עמה על עמה

אָם־מָצָאתִי חָן בְּעֵינִידְּ הַמֶּלֶדְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶדְ עִוֹב

הַנָּתוֹ־לֵי נַפְשִׁי בִּשְׁאֲלָתִׁי וְעַמָּי בְּבַקְשְׁתִי:

דְּ כֵּי נִמְבַּׁרְנוּ אֲנֵי וְעַמִּׁי לְהַשְּׁמִיד לְהַרָוֹג וּלְאַבֵּד וְאלוּ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפְּחָוֹת נִמְבַּׁרְנוּ הֵחֶרַשְׁתִּי כֵּי אֵין הַצָּר שׁוֶה בְּנֵזֶק הַמֵּלֶך: {٥}

ה וַיּאמֶר הַמֶּלֶךְ אָחַשְׁוַרוֹשׁ וַיִּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה מֵי הָוּא זֶה וְאֵי־זֶהַ הֿוּא אֲשֶׁר־מְלָאָוֹ לִבְּוֹ לַעֲשְׁוֹת בֵּן:

ּ וַתַּאמֶר אֶסְתֵּר

״הָמֶן הָרָע הַזֶּה״

אַישׁ צַר וִאוֹבֶׁב הָמֶן הָרֶע הַזַּהַ

בגינה. ז וְהַפֶּּלֶךְ בָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַלַּיִן אֱל־נְנַּת הַבִּיתָן ועל המיטה

וָהָמֶן נִבְעַּת מִלּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְבֶּה:

וְהָמָן עָמַר לְבַקֵּשׁ עַל־נַפְּשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה בִּי רָאָה בִּי־כָלְתָה אַלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֵּלֶך:

ּ וַהַמֵּלֶךְ שָׁב מָגָנַּת הַבִּיתָן אֶל־בֵּיתו מִשְׁתַּה הַיַּיִן ּוְהָמָן נֹפֵּל עַל־הַמִּשָּׁה אֲשֶׁר אֶסְתַּר עָלֶּיהָ וַיָּאמֶר הַמֶּּלֶךְ הָנַם לִכְבָּוֹשׁ אֶת־הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת הַדָּבָר יָצָא מִפֶּי הַמֵּלֵך וּפָנֵי הָמָן חָפִּוּ:

עצת חרבונה ט וַיַּאמֶר חַׁרְבוֹנָה אֶחָׁד מִן־הַסֶּרִיסִׁים לִפְנֵי הַמָּּמֶךְ ַנָּם הנֵה־הָעֵץ אֵשֵר־עָשָה הָכַּוֹן לַמָּרַהַכַּי אַשֵּר דְבַּר־טִוֹב עַל־הַמֵּלֵךְ

> עמר בַּבֵית הָמָן נָּלָהַ חֲמִשַּׁים אַמָּת וַיָּאמֵר הַמֵּלֵךְ תִּלְהוּ עָלֵיו:

תולים את המו • נַיִּתְלוּ אֶת־הָמֶּן עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הַכֵּין לְמָרְדְּכָּיִ וַחֲמַת הַמָּלֶך שָׁכֶכָה: {ס}

היתר ליהודים להכות באויביהם

פרק ח

בית המולאסתר א בַּיַּוֹם הַהֹוּא נָתַוֹ הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתַּר הַמַּלְבָּה אֶת־בֵּית הָמָן צֹרֵר (היהודיים) הַיְּהוּדְים

> וּמְרְדֵּכִי בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּי־הִנִּידָה אֶסְתֵּר מַה הוּא־לֶה: טבעת המן למרדכי

ב וַיָּּסַר הַמֶּּלֶךְ אֶת־שַבַּעְתוֹ אֲשֶׁר הֶעֶבִיר מֵהְמָּוֹ וַיִּתְּנָה לְמָרְדְּכֵּי וַהָּשֶׂם אֶסְהֵּר אֱת־מֶרְדֶּכֵי עַל־בֵּית הָמֶן: {ס}

בקשת אסתר ג וַתְּוֹסֶך אֶסְמֵׁר וַתְּדַבֶּר לִפְנֵי הַמֶּלֶך וַתִּבְּלוֹ וַתִּבְּךְ וַתִּתְחַנָּן־לוֹ נִתְּבְי ּלְהַעֲבִיר אֶת־רָעַת הָמָן הָאֲנֶגִּי וְאֵת מַחֲשַׁבְתוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל־הַיְהוּדִים:

ד ניַנֹשָׁט הַפֶּּלֶךְ לְאֶסְהֵּר אָת שַׁרְבָט הַזָּהָב -

וַתָּקָם אֶסְמֵּר וַתַּעֲמָד לִפְנֵי הַמֶּלֶך:

ה וַתֹּאמֵר

אָם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאָם־מָצָאתִי חֵן לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְמובֶה אֲנִי בְּעֵינָיִו יָכָּתֵב לְהָשֵׁיב אֶת־הַסְּפָּרִים מַחֲשֶׁבֶת הָמָן בֵּן־הַמְּלָתָא הָאֲנָגִי אֲשֵׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת־הַיְהוּדִּים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינִוֹת הַמֶּלֶדְ:

- וּ בִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּרָעָה אֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־עַמֶּי וָאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּאָבְרָן מְוֹלַדְתִּי: {ס}
- ז ניאמר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה וְלְמָרְדְּכֵי הַיְהוּדְי הַנֵּה בֵית־הָמָון נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָּלְוּ עַל־הָעֵץ עַל אֲשֶׁר־שָׁלָח יָדְוֹ (ביהודיים) בַּיְּהוּדְים:
- ּ וְאַתֶּם כִּתְבוּ עַל־הַיִּהוּדִים כַּמָּוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּּלֶךְ וְחַתְמָוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ

בִּי־כָתָב אֲשֶׁר־נִכְתָב בִּשֵׁם־הַמֵּלֶךְ וְנַחְתָּוֹם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב:

אישור המלך לכתוב ספרים

הספרים

23 בסיון

ט וַיִּקֶרְאַוּ סֹפְרֵי־הַמֶּוֹלֶךְ בָּעַת־הַהִיא בַּהֹבֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חַבֶשׁ סִינָון בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים ֹבּוֹ וַיִּכָּתַב בְּכָל־אֲשֶׁר־צִּוָּה מָרְדְּכַי

כותבים הספרים לכל המדינות

אֶל־הַיָּהוּדִׁים וְאֵל הָאֲחַשְּׁדַּרְפְּנִים־וְהַפַּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אָשֶׁר ו מֵהָהוּ וְעַד־כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינְּה

מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָּה וְעַם וָעָם כִּלְשֹׁנֵוֹ וְאֶׁל־הַיְּהוּּדִים כִּכְתָבָם וְכִלְשׁוֹנֵם:

ּ וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרֹּשׁ וַיַּחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ

וַיִּשְׁלַח סְפָּרִים בְּיֵר הֶרָצִים בַּסּוּסִים רְכְבֵי הָלֶכָשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי הֶרַמְּכִים:

שולחים הספרים

במקום וְלַהֲרֹג יש גרסה לַהֲרֹג. והמקפידים קוראים

ּיא אֲשֶׁר בָּלָן הַפֶּּלֶךְ לַיְּהוּדֵים ו אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־נְעִיר ּ לְהַקָּהֵל וְלַעֲמָוֹד עַל-נַפְשָׁם בְּהַשְּׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּׁד

תוכן הספרים:

אישור המלך ליהודים להכות באויביהם ב- 13

אֶת־כֶּל-חֵׁיל עָם וּמְדִינָה הַצְּרִים אֹחָם מַף וְנָשִׁים וּשְׁלְלָם לְבְוֹז:

יב בּוֹום אֵחָׁד בִּכָל־מִדִינִוֹת הַמֵּלֵךְ אַחַשְׁוַרְוֹשׁ בִשְׁלוֹשֶׁה עָשֶּׂר לְחָׁדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חָדֶשׁ אֲדֶר:

הספרים - גלויים יג פַּתְשָׁנָן הַבְּתָּב לְהַנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה נְּלְוּי לְכָל־הֵעַמָּיִם וְלֶדְיוֹת (היהוריים) הַיְּהוּדֶים (שתורים) עֲתִידִים לַיָּוֹם הַנֶּה לְהנָבָקם מֵאִיבֵיהַם:

יד הַרָצִים רָכִבֵי הָרֵכֵשׁ הָאַחַשִּׁתִּרָנִים יַצָּאָוּ מִבְּהָרֶים וּדְחוּפִּים בִּדְבַר הַמַּּלֶךְ :

וְהַדֶּת נִתְּנָה בְּשׁוּשֵׁן הַבִּירֶה: {ס}

מרדכי טו וּמָרְדֶּכַּי יָצָא ו מִלּפְנֵי הַמֶּּלֶךְ

בּלְבָוּשׁ מַלְכוּת תְּבֵלֶת נָחוּר וַצַשֶּׁבֶת זָהָב גְּדוֹלֶה וְתַכְרִיךְ בִּוּץ וְאַרְנָּמֶן ּ וְהָעִיר שׁוּשָּׁן צָהֲלֶה וְשָּׁמֵחָה:

בשושן

בכל המדינות טז לַיְהוּדִּים הֶיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשֻׁן וִיקָר:

יז וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל־עֵיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְבַר־הַמֶּלֶדְ וְדָתוֹ מַנִּיעַ שִּמְחָה וְשָּׁשוֹן לַיְּהוּדִּים מִשְׁתֶּה וְיָוֹם מָוֹב

וָרַבִּּים מֵעַמֵּי הָאָרֵץ מֶתִיהַדִּים בִּי־נָפָּל פַּחַד־הַיִּהוּדִים עַלֵיהָם:

היהודים מכים באויביהם ב- 13 ו- 14 באדר

פרק ט

א וּבִשְׁנִים עָשָּׂר חֹדֶשׁ הוּא־חְדֶשׁ אֲדָּר בִּשִׁלוֹשָּׁה עָשֵׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִנָּיעַ דְּבַר־הַמֶּלֶדְ וְדָתֻוֹ לְהֵעְשֻׂוֹת בַּיוֹם אֲשֶׁר שִבְּרוּ אִיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלְוֹט בָּהֶם

13 באדר

וְנַהַפְּוֹךְ הוֹּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטָוּ הַיָּהוּדֵים הַמָּח בְּשְׂנָאֵיהֶם:

היהודים שולטים

מתקהלים ב נָקְהָלָי הַיְּהוּדִים בְּעֲרֵיהָם בְּכֶל־מְדִינוֹת הַמָּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בֹּכִל המדינות

לִשְׁלָחַ יָּד בִּמְבַקְשֵׁי רֶעָתָם ּוְאִישׁ לְא־עָמָד לִפְנִיהֶם כִּי־נָפֵל פַּחְדֶם עַל־כָּל־הָעַמִּים:

על השרים נפל ג וְכָל־שָׁבֵי הַמְּדִינוֹת וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְעֹשֵׁי הַמְּלְאכָה אֲשֶׁר לַמֶּעֶׁך מְנַשְּׂאָים אֶת־הַיְהוּדֻים

בֵּי־נָפַל פַּחַד־מָרְדֶּכַי עֲלֵיהֶם:

ד בִּי־נָדָוֹל מָרְדֶּכַי בָּבֵית הַמֶּׁלֶדְ וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵדְ בְּכָל־הַמְּוִדינִוֹת בִּי־הָאָישׁ מָרְדָּכַי הוֹלֵדְ וְנָדְוֹל:

היהודים מנים ה וַיַּכָּוּ הַיְּהוּדִים בְּכָל־אַיְבִיהֶם מַכַּת־חֶֶרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדֶן וַיַּצְשָׂוּ בְשְׂנָאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם:

בשוש: הרגו 500 וּ וּבְשׁוּשַׁן הַבִּילָה הֶרְנְוּ הַיְּהוּדִים וְאַבֵּׁר חֲמָשׁ מֵאָוֹת אָישׁ: {ס}

ואת 10 בני המו ז וְאֶתוּ פַּרְשַׁנְדָּתָא (ס) וְאֵתוּ דַּלְפָּוֹן (ס) וְאֵתוּ אַסְפֶּּתָא: (ס

ח וְאָתוּ פּוֹרֶתָא (ס) וְאָתוּ אֲדַלְיָא (ס) וְאָתוּ אֲרִידֶתָא: (ס}

ַס} וְאָתוּ פַּרְמַׂשֶּׁהָא (ס} וְאָתוּ אֲרִיכִּי (ס} וְאָתוּ אֲרִידַי (ס

וְאָתוּ וַיְזֵתָא: {ס}

ּ עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָּן בֶּן־הַמְּדֶתָא צֹֹרֵר הַיְּהוּדִים הָרָגוּ

וּבַבּוָּה לָא שֱלְחָוּ אֶת־יָדֶם:

[ללא ביזה]

בסוף יום 13 באדר

יא בַּיַּוֹם הַהוֹא בָּא מִסְפַּוָר הַהַרוּנֵים בְּשׁוּשֵׁן הַבִּירָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:

- מה עוד את רוצה יב נַיּאֹמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה

בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה הָרִגוֹ הַיִּהוּדִים וִאַבֵּר חַמֵשׁ מֵאָוֹת אִישׁ וָאָת עֲשֵׂרֵת בִּנֵי־הָלָּון

במקום לִפְנֵיהֶם, יש גרסה בַּפְנֵיהֶם.

והמקפידים קוראים שתי הגרסאות

שאלה ובקשה

בִּשְׁאָר מְדִינְוֹת הַמֶּלֶךְ מֶה עָשָׂוּ ּימַה־שָּׁאֵלֶתֶדְ וְיִנָּתָן לָּדְ יִמַה־בַּקּשָׁתַדְ עִוֹד וְתִּצְשׁ:

יג וַתְּאֹמֶר אֵסְתֵּר

אִם־עַל־הַמֶּלֶדְ טוֹב

יָנָתֵן נַם־מָחָר לַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשָּׁן לַעֲשָׂוֹת כְּדֶת הַיָּוֹם

1. להכות בשושן גם 2. לתלות בני המן

ּוָאֵת עֲשֵׂרֶת בְּגִי־הָמָן יִתְלְוּ עַל־הָעֵץ:

הוראת המלך

יד ניָאמר הַמַּלַךְ לִהַעָשִוֹת בַּן נַתִּנָּתוְ הַת בִשׁוּשָׁן ידּ

תליית בני המן

וְאָת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן תָּלְוּ:

14 באדר

בששו טו וַיָּקָהֱלוֹ (היהוריים) הַיִּהוּדִים אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן וַבַּם בְּיִוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחְדֵשׁ אֲבֶּר וַיַּהַרְנַוּ בְשׁוּשָּׁן שְׁלְשׁ מֵאָוֹת אָישׁ וּבַבּוָּה לָא שֱלְחָוּ אֶת־יָדֶם:

הרגו 300 [ללא ביזה]

75.000 הרגו

סיכום 2 הימים

במדינות טז וּשָׁאָר הַיָּהוּדִים אֲשֶׁר בִּמְדִינוֹת הַמֵּלֶךְ

נַקְהַלְוּ ו וִעָּמָד עַל־נַפָּשָּׁם וְנוֹתַ מֵאָיִבֵּיהֵם וָהָרוֹג' בְּשַּׂנְאֵיהֶם חֲמִשֶּׁה וְשִׁבְעִים אֶלֶף

וּבַּבּוָּה לָא שֱלְחָוּ אֶת־יָדֶם: [ללא ביזה] יז בִּיוֹם־שָׁלוֹשָׁה עָשָּׂר לְחַׂדֶשׁ אֲדֶר ב-13: הכו ב-14: מנוחה

ּוָנוֹתַ בָּאַרְבָּעָה עָשָּׁר בוֹ וְעָשָּׁה אֹתוֹ יְוֹם מִשְׁמֵה וְשִּׁמְחֵה:

בשושן יח (והיהודיים) וְהַיְּהוּדְים אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָּׁן

ב-13,14: נקהלו ב-15: מנוחה

וַקְהַלוֹ בִּשָׁלוֹשָׁה עָשָׁר בוֹ וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בִּוֹ ּוָנֹוֹתַ בַּתַמִשָּׁה עָשָּׁר בֹּוֹ וְעָשָּׁה אֹלוֹ יְוֹם מִשְׁתֵּה וְשִּׁמְחָה:

פורים לדורות

יט עַל־בֵּון הַיָּהוּדִים (הפרווים) הַפְּּרָזִים הַיְּשָׁבִים בַּעָבֵי הַפְּרָזוֹת בֹּ

עשִּׁים אַת וַוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחַׂדֶשׁ אֲדָּר

שִׁמְחָה וּמִשְׁתָּה וְיָוֹם מֻוֹב וּמִשְׁלְתַ מָנָוֹת אָישׁ לְרֵצְהוּ: בערי הפרזות

הנהיגו מעצמם ב-14:

- ומשלוח מנות

ַ נַיִּכְתַּבׁ מָרְדֶּכַׂי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

הוראות מרדכי לפורים לדורות וַיִּשְׁלַח סְפָּרִים אֵל־כָּל־הַיִּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מִדִינוֹת הַמֵּלֵדְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ **1. לכל** היהודים

[למוקפים ולפרזים]

2. לקיים (חובה מא לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם .2 ולא מנהג)

הַקְרוֹבֶים וְהֶרְחוֹקִים:

לַהְוֹת עשִׁים אַת וִוֹם אַרְבָּעָה עָשֶׂר לְחְדֵשׁ אֲלָר וְאֵת יוֹם־חֲמִשֵּׁה עָשָׂר בְּוֹ בַּכָל־שָׁנָה וִשָּׁנָה:

כב כַּיָּמִים אֲשֵׁר־נָחוּ בָהֵם הַיִּהוּדִים מַאִּיבֵיהֵם וְהַחֹבֵשׁ אֲשֶׁרֹ נֵהָפַּבְ לָהָם מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבֶל לְיִוֹם מָוֹב

4. מתנות **גם** לאביונים.

3. יומיים ולא יום.

לַצְשָׁוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתָּה וְשִּׁמְחָה וּמִשְּלְחַ מָנוֹת אֵישׁ לְרֵעֵּהוּ וּמַתָּנְוֹת לֶאֶבְיֹנִים:

> היהודים מקבלים עליהם

לקיים בקשת מרדכי

כג וְקבֵּל הַיְּהוּדִים אָת אֲשֶׁר־הַחֲלוּ לַעֲשָׂוֹת

וָאָת אֲשֶׁר־כָּתָב מָרְדֶּכֵי אֲלֵיהֶם:

[המן ... צור מ כד כִּיֹ הָמָּן בָּן־הַמְּלְהָא הָאָנָגִי צֹרֵר כָּל־הַיְּהוּדִּים

חָשָׁב עַל־הַיָּהוּדֶים לְאַבְּדָם וְהִפֶּל פּוּר הַוּא הַנּוֹלָל לְהָמָּם וְלְאַבְּדֶם: רה וּבְבֹאָה ֹלְפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם־הַמַּפֶּר יָשׁוּב מַחֲשַׁבְתַּוֹ הָרְעָה אֲשֶׁר־חָשַׁב רֹ

יַעַל־הַיָּהוּדִים עַל־ראֹשֶוֹ וְתָלְוּ אֹתֶוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל־הָעֵץ:

'פורים" – על שם הפור

ס עַל־בֵּון קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֻלֶּה פוּרִים עַל־שֵׁם הַפּוּר עַל־בֵּן עַל־כָּל־דִּבְרֵי הָאָנֶרֶת הַזָּאת וּמֶה־רָאַוּ עַל־כָּכָה וּמֶה הִנִּיעַ אֲלֵיהֶם:

2. לקיים פורים כז קּיְמָוּ (וקבל) וְקִבְּלָוּ הַיְּהוּדִים ו עֲלֵיהֶם ו וְעַל־זַרְעָם וְעַׁל כָּל־הַנְּלְוַיִם עֲלֵיהֶם

וְלָא יִעֲבֹור לַהְיִוֹת עֹשִׁים אָת שָׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כִּכְתָבֶם וְכִזְמַנָּהַ בִּכְל־שָׁנָה וְשָׁנָה:

ואכן מקיימים כח וְהַנָּמָים הָאֵלֶה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִים

בְּכָל־דַּוֹר וָדֹוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעַיִר וָעִיר וִימֵּי הַפּוּרִים הָאֵׁלֶה לָא יֵעַבִרוּ מִתְּוֹךְ הַיְּהוּדִּים וְזִכְרָם לְא־יָסְוּף מִזַּרְעֲם:{ס

מגילת אסתר

אָנֶת הַפָּרִים נס וַתִּּכְתִּב אֶסְמֵּר הַמַּלְכָּה בִת־אֲבִיתַיִל וּמָרְדְּכֵי הַיְּהוּדִי אֶת־כָּל־תַּמֶּף הַאָּת - הַשִּנִית לְקַיֵּם אֲת אִנֶּרֶת הַפָּרֶים הַזְּאֹת הַשֵּׁנִית:

היא מגילת אסתר

ז וַיִּשְׁלַח סְפָּרִים אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים אֶל־שֶּׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינְה מַלְכִוּת אַחַשִּוֹרָוֹשׁ דִבְרֵי שָׁלְוֹם וַאֵמֵת:

[ושוב] ספרים לכל

[ושוב] לקיים ימי לא לְקַבַּׁם אֶתְ־יְמֵי הַפָּרִים הָאֵׁלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶׁם הפורים [לדורות] בַּאֲשֶׁר בָּיָּם עֲלֵיהֶם מָרְדֶּכֵי הַיְהוּדִי וְאֶסְתַּר הַמַּלְבָּה ּוְכַאֲשֶׁר קּיִמָּוּ עַל־נַפְּשָׁם וְעַל־זַרְעָם דִּבְרֵי הַצּוֹמְוֹת וְזַעֲקֶתֶם:

"דברי הצומות" -הבסיס למנהג תענית אסתר

בוצע ונכתב לב וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קיַם דּבְרֵי הַפָּּרִים הָאֵלֶה וְנִכְהָב בַּסֵפֶּר: {ס}

חתימת המגילה

: המלר א וַיָּשֶׁם בּּמֶּלֶךְ (אחשרש) אֲחַשְׁוֵרָשׁוּ מָסְ עַל־הָאֶָרֶץ וְאַיֵּיִ הַיְּם:

ב וְכָל־מֵעֲשֵׂה תָקְפּוֹ וּנְבַוּרָתׁוֹ

וּפֶּרָשַׁת נְּדֻלַּת מָרְדֶּבַּי אֲשֶׁר נִדְּלֹו הַפָּּוֻלֶּדְ

הַלוֹא־הַם כְּתוּבִים עַל־טַּפֶּר הַבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מָדֵי וּפְּרֵס:

מרדכי ג כַּי ו מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִׁי

מִשְׁנֶה לַפֶּנֶלֶך אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ

וְנֶדוֹל לַיְהוּדִּים וְרָצִוּי לְרַבַ אֶּחָיִו

רֹבֶשׁ מוֹבֹ לְעַפֹּוֹ וְרֹבֶר שָׁלְוֹם לְכָל־זַרְעוֹ: {ש}